

Herriak pauso bat irabazi du. Ez tikiema, gainera. Baina oraindik gaurak da...

LEHEN HITZAK EUSKAL PRENTSARI

Arratsaldeko laurak laurden gutiagotan, pakete haundi bat alde batean eta maleta bestean zituela, irten zen Migel Anjel Beaumettes-eko espetetik. Mehea, luzeagoa ematen zuelarik, bere ama eta anai-arrebak topatu zituen ia kasualitatez atean. Taxi bat harrapatu korrikan eta barruan sartu zutenean, familiakoei amasa lasaitu zitzaion. Azkenik, bere artean zegoen Migel Anjel!

APALAK "ZERUKO ARGIA"ri eskeini nahi izan zion bere lehen elkarriketa, han zoudenen artetik euskarazko prentsa bakarra zelako.

— Gartzelatik orain irten zara. Nola izan zen zure sarrera?

— Beaumettes-eko espetxean sartu nindutenean, aurrena beste bi presoekin ondo nengoen hitz egiteko posibilitatea bait nuen. Zeldak 4,5 X 3 metro zituen. Kanpo aldera ematen zuen. Baina... laister bukatu zen nere pora! Jakin zutenean politikoa nintzela zelda batetan, bakarrik, jarri ninduten. Barrukoa zen, beste zelden neurri berdinekoa.

— Zer egiten zenuen espetxe barruan?

— 6,30etan jeiki. 7ak aldera ekartzen zizuten kafe-esnearen antzeko bat. Hura hartu eta, asteen hiru egunetan ordu erdiko bixita. Egun hoietan, goizean ere, 10 X 6 metroko patio batera paseora. Beste 15 lagunekin batera egoten nintzen. Oso ondo kontrolatua zegoen tokia, sare bat eta guzti zuen gainetik.

— Bixitarik gabeko egunetan ez al zegoen paseorik emateko posibilitaterik?

— Bai. Goizean ordu 1'erdikoa, eta arratsaldean berdin. Zeuden presoak denak frantsesak zirenez gero, aurreneko egunetan nahiko baztertua aurkitzen nintzen.

— Zenbat preso zeuden espetxe barruan? Eta, hauek, zenbat ziren politikak?

— Zeuden beste preso guztiak sozialak ziren. Aurretik diferente ikusten ninduten — Ibarraren kasuaren propaganda espetxe barrura iritsia zegoen eta nahiko probentzioz begiratzen ninduten. Gero manifestazioak hasi zirenean egunetik egunera, konfiantza gehiago hartzen hasi ziren. Eta gose greban hasi nintzenean, sekulako errespetoarekin tratatzen hasi ziren. Batzu laguntza eta guzti eskeini zidaten!

— Hegoan, frantses funtzionarioak ez dira eragunak. Zer esan nahi duzu Beaumettes-eko, gartzelan zauden buruz?

— Begira, "pasable" ziren, batzu kenduz gero; beste guztiak "bere lana betetzen zuten". Zaharrak ziren. Fabrika batean zeudela zirudien 8 orduko "lana" bete eta kitto! Piso bakoitzean 113 zelda zeuden. Zelda gehienetan preso bakarrik nahiz eta batzuetan bi edo hiru egon. Denok zaintzeko lau funtzionario bakarrik. Egia esan, hartuta zizuten neurriez ez zen gehiago behar.

— Esan digutenez, Frantziako espetxeetan preso gartzela ordaindu beharrean aurkitzen da...

— Noski ordaintzen dela! Nik, nerekin neraman dirutik ehuneko 10 administrazioarentzat kendu zidaten, eta beste ehuneko 10 espetxetik irratzeagatik (ez badizute dirurik ematen irteeran, lanik gabe, ezer gabe, "kinkiladak" egitera beraien bultzatzen zaituzte).

— Egia zaren espetxeak zer nolako kategoria du?

— Beaumettes-eko prebentiboa da, baina bertan dauden batzuk kondenatuak izaten dira. Kondenatuak, hori bai. Hauek, lana egiteko posibilitatea dute. Gartzela ordaintzeko ondo dator posibilitate hori. Orain, oso gutti ordaintzen zirela uste dut.

— Zeldaren barruan pasatzen zenituen ordu gehienak...

— Bai, denbora guztia irakurtzen. Hasiaraz ez nekien zer nolako eskubideak nituen, eta bertako liburuak irakurtzen nituen. Espainolek zeuden 50ak. Oso "konstruktiboak" ziren. Hajeak irakurri ondoren, sekulako "kinkiladak" egitea ez litzaidakeen batere harrituko. Gero, enteratu nintzen eskatzen zenituen periodiko eta liburu gehienak lortzeko posibilitatea zegoela. Direktorearengana joan eta, ez dakit gogor jarri nintzen edo zer, baina ordutik aurrera kanpoko liburuak eduki nituen. Bidalitako pakete gehienak ez zizkidaten ireri ere ez egiten! Beste aldetik, irrati bat nuen. Noiz behinka entzuten egoten nintzen, berriak batez ere. Neri interesatzen zitzaizkidan gauzak ez nituen entzuten eta laister itzaltzen nuen.

— Irakurritako liburuen titulak...

— Espetxe barrukoak? Ez nahi gogoratzin. Tirozkoak eta antzekoak ziren. Kanpotik lortuta "El nacionalismo revolucionario", Beltzarena, "Cartas desde la prisión" Eva Forest-ena... A! eta anko gustatu zitzaizkidan bat! mmm. Ez nahi gogoratzin. "Tupamaroei buruz zen.

Erusten zizuten jana, nolako zen?

— Ematen zizuten jana, nolako zen?

— O (burua jirutzen du) oso txarra. Ezin zen jan. Gose greban hasi nintzenean jakin nuen kantinan, diruaren bidez, jan ona lortzeko posibilitatea zegoela. Baina ni, gose greban egon!